

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Czyżak
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski SSO del. Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2015 r. w Gdańsku

sprawy T. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 czerwca 2014 r., sygn. akt IV U 1858/13

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 1688/14

UZASADNIENIE

Organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 24 września 2013 r. odmówił T. O. prawa do emerytury, stwierdzając, iż nie udokumentował on 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Na dzień 1 stycznia 1999 r., ZUS uwzględnił do ogólnego stażu pracy – 28 lat, 1 m-c, 9 dni okresów składkowych, 1 m-c, 22 dni okresów nieskładkowych oraz 8 lat, 4 m-ce, 9 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Od decyzji tej T. O. złożył odwołanie, w którym domagał się przyznania mu prawa do emerytury. Wniósł o doliczenie mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia:

- w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 14 lutego 1975r. do 6 lutego 1976r.;

- w (...) Zakładach (...) od 29 stycznia 1977r. do 4 marca 1982r.;

- w Domu Pomocy Społecznej w G. od 15 kwietnia 1989r. do 25 czerwca 1990r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w decyzji.

W toku procesu pozwany doliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia w (...) Zakładzie Budowlanym od 23 lutego 1987r. do 14 kwietnia 1989r. oraz w (...) od 6 listopada 1974r. do 31 stycznia 1975r., tym samym ustalając ten staż na 10 lat, 8 m-cy, 24 dni.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2014r., sygn.. IV U 1858/13, Sąd Okręgowy w Toruniu zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 19 sierpnia 2013r. (pkt I), nie stwierdził odpowiedzialności ZUS za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II). Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

T. O. urodził się (...) Na dzień 31 grudnia 1998 r. bezspornie udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 28 lat, 3 m-ce, 1 dzień, w tym staż pracy w warunkach szczególnych 10 lat, 8 m-cy, 24 dni. Poza sporem pozostaje również fakt, iż ubezpieczony nie przystąpił do OFE. Istotą sporu jest ustalenie czy T. O. posiada co najmniej 15-to letni okres pracy w warunkach szczególnych. Przedmiotem ustaleń była praca wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w G., w (...) Zakładach (...) w G. i w DPS w G..

T. O. ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie elektromonter. Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej od 14 lutego 1975 r. zatrudniony został w Przedsiębiorstwie (...) w G. w charakterze montera elektryka. W zakładzie tym pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i stale przy układaniu kabli niskiego napięcia w głębokich wykopach, podłączał kable do rozdzielni. Podłączał kable do hal produkcyjnych. Do kabli podłączał maszyny, wykonywał instalacje odgromowe.

Od dnia 29 czerwca 1975 r. do 6 lutego 1976 r. K. O. przebywał na zwolnieniu lekarskim, przy czym od 3 lutego 1976 r. został aresztowany. Z dniem 7 lutego 1976 r. została z ubezpieczonym rozwiązana umowa o pracę bez wypowiedzenia.

Od dnia 29 stycznia 1977 r. wnioskodawca zatrudniony został w (...) Zakładach (...) w G. na stanowisku montera urządzeń termotechnicznych. Praca jego polegała na podłączaniu kuchni sterowniczych, pieców elektrycznych, warników na potrzeby statków. Pracował przy napięciu 220 i 380 volt. W tym charakterze pracował do 14 września 1978 r.

Od 15 września 1978 r. został przeniesiony na Wydział W 124, gdzie wykonywał pracę ślusarza przy składaniu urządzeń – kontenerów do likwidacji ścieków na statkach. Urządzenia te wykonywane były z blach, które łączono przy pomocy spawania. Wnioskodawca nosił blachy, trzymał je w czasie, gdy poddawane były spawaniu. następnie czyścił je z opiłków i malował farbą epoksydową. Podczas malowania miał na twarzy maskę. Wszystkie czynności wykonywał na hali produkcyjnej. Pracował w brygadzie ślusarskiej. Na tej samej hali były stanowiska spawalnicze oddzielone ekranami z blachy. Spawacze prócz spawania kontenerów wykonywali inne prace spawalnicze. Wnioskodawca pracował w tyle w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych. W trakcie pracy otrzymywał posiłki regeneracyjne. Pracował w tym charakterze do 4 marca 1983 r.

W Domu Pomocy Społecznej rozpoczął pracę dnia 15 kwietnia 1989 r. w charakterze palacza centralnego ogrzewania. Pracował na kotłach EC 4. Obsługiwał dwa kotły. Zimą palił w parowym i wodnym, latem tylko w parowym. Kotły składały się z paleniska i rusztu stałego Ubezpieczony wykonywał takie prace jak : rozpalanie paleniska, utrzymywanie ognia, utrzymywanie w kotle właściwego ciśnienia, przekazywanie pary na obiekt. Kocioł parowy odprowadzał parę do kuchni na kotły warzelne i ciepłą wodę. Para przekazywana była również do pralni na prasowanie i gotowanie bielizny. Kocioł parowy działał bez przerwy niezależnie od pory roku. Kocioł wodny uruchamiany był zimą do ogrzewania pomieszczeń. Zatrudnionych było czterech palaczy. Do obowiązków palacza należało również czyszczenie kanałów dymnych. Zasypany odbywał się ręcznie. Ubezpieczony dysponował zaświadczeniem kwalifikacyjnym w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych uprawniających do obsługi kotłów Co wodnych do 100^(o)C i parowych

niskoprężnych. W DPS kotły wodne były do 115^(o)C a w parowych ciśnienie było niskoprężne do 0,7 MPA. W DPS T. O. wykonywał pracę palacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do 25 czerwca 1990 r.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, a w dalszej kolejności na podstawie dokumentów zawartych w aktach rentowych i aktach osobowych ubezpieczonego, a także na podstawie zeznań wnioskodawcy. Sąd nie przeprowadził dowodu z akt emerytalnych B. Ł. i R. K., gdyż nie zawierały one żadnych istotnych informacji. Sąd Okręgowy, co do zasady dał wiarę dowodom z dokumentów, gdyż były jasne, pełne, rzetelne, a nadto żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności i mocy dowodowej. Sąd uznał również za wiarygodne zeznania wnioskodawcy, gdyż korelowały z aktami osobowymi, były rzeczowe i logiczne, nie zawierały sprzeczności.

Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych reguluje art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku – w przypadku mężczyzn - 60 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 1999 r. spełnili łącznie niżej wymienione warunki:

- osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat;
- posiadają co najmniej 15 – letni okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;
- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego, a w przypadku przystąpienia złożyli wniosek o wykreślenie z funduszu i przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Prawo do świadczenia powstaje – zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – z dniem spełnienia wszystkich powyższych warunków wymaganych do nabycia tego prawa, zaś świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (art. 129 ust. 1 ustawy).

W przedmiocie określenia wymaganego wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje ubezpieczonemu prawo do tzw. wcześniejszej emerytury przepis art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odsyła do „przepisów dotychczasowych”. Stosowne regulacje – stanowiące obecnie obowiązujące prawo – zawarte są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz wykazach A i B stanowiących załącznik do tegoż rozporządzenia. Zgodnie z § 2 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Powyższe nie obowiązuje natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym, zgodnie z art. 472 k.p.c. i art. 473 k.p.c. W postępowaniu o świadczenie emerytalno – rentowe dopuszczalne jest bowiem – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85) – przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych odpowiednich dowodów z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia.

Zdaniem Sądu Okręgowego praca wykonywana przez ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 14 lutego 1975 r. do 3 lutego 1976 r. (do chwili aresztowania) winna być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych, bowiem wymieniona została w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983 r. w wykazie A

dziale II – prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektro-energetycznych i ciepłych. Wnioskodawca wykonywał tego rodzaju prace, posiadając angaż montera – elektryka, co niewątpliwie jest tożsame z pojęciem elektromonter. Ubezpieczony do wykonywania tego rodzaju prac posiadał również stosowne zaświadczenie kwalifikacyjne.

Sąd Okręgowy również uznał za pracę w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...), lecz dopiero od 15 września 1978 r. do 4 marca 1982 r. (tj. do chwili przejścia do Staży Przemysłowej) na stanowisku ślusarz. Ubezpieczony pracował w tym czasie w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych przy pracach budowlano – montażowych. Jest to praca wymieniona w wykazie A- dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów.

Sąd nie uznał, jako pracy w warunkach szczególnych okresu od 29 stycznia 1977 r. do 14 września 1978 r., gdy wnioskodawca pracował w charakterze montera urządzeń termotechnicznych. Tego rodzaju stanowisko, nie jest wymienione w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów, jak i w przepisach resortowych dla przemysłu metalowego.

Na miano pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zasługuje także, w ocenie Sądu I instancji, okres wykonywania przez wnioskodawcę czynności palacza w Domu Pomocy Społecznej od 15 kwietnia 1989 r. do 25 czerwca 1990 r. Z urzędu Sądowi Okręgowemu wiadomo, iż czynności wykonywane przez palacza to : badanie wody, czyszczenie zaworów i zbiorników paliwa, dokonywanie napraw, dostarczanie paliwa i wody Konserwowanie izolacji, kruszenie, ładowanie i wyładowywanie paliwa, mieszanie, monitorowanie, montowanie i rozmontowywanie, regulowanie przepływu, regulowanie temperatury, segregacja odpadów, splukiwanie szlamu, udrażnianie otworów powietrznych rusztu, uruchomienie pomp, ustawianie, usuwanie popiołu i odpadów, uszczelnianie rur, wykrywanie wadliwego działania, zapalanie. Palaczy C.O. mogą zatrudniać zakłady produkcyjne i usługowe w których do produkcji potrzebna jest para np. przemysł chemiczne, zakłady energetyczne, zakłady przemysłu spożywczego, ale także : szkoły, szpitale, pralnie parowe, Domy Pomocy Społecznej. Ubezpieczony będąc palaczem z odpowiednimi kwalifikacjami stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał opisane wyżej czynności w kotłowni DPS od 15 kwietnia 1989 r. do 25 czerwca 1999 r. Sąd Okręgowy nie ma żadnych wątpliwości, iż kotły używane na potrzeby DPS były typu przemysłowego. Musiały obsłużyć kuchnię, pralnię i działały non stop zarówno zimą, jak i latem (jeśli chodzi o parowy). Do ich obsługi zatrudnionych było aż 4 palaczy. Stanowisko palacza ujęte zostało w wykazie A, Dział XIV poz. 1 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność typu pieców obsługiwanych przez ubezpieczonego albowiem sprawa została dostatecznie wyjaśniona i nie są do jej ostatecznego rozstrzygnięcia wymagane wiadomości specjalne.

Reasumując przeprowadzone rozważania prowadzą do wniosku, że wnioskodawca spełnił ostatnią przesłankę warunkującą przyznanie mu prawa do emerytury tj. wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat przy doliczeniu do lat bezspornych okresów : od 14 lutego 1975 r. do 3 lutego 1976 r., od 15 września 1978 r. do 4 marca 1982 r., od 15 kwietnia 1989 r. do 25 czerwca 1990 r. Dodatkowo Sąd wskazał, iż w przypadku nieuwzględnienia pracy palacza, ubezpieczony legitymuje się okresem 15 lat, 2 m-cy, 2 dni pracy w warunkach szczególnych. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w pkt. I wyroku przyznając świadczenie od dnia złożenia wniosku.

W punkcie II wyroku, Sąd I instancji orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, albowiem stosowne ustalenia dotyczące charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy mogły zostać poczynione jedynie przed Sądem.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ emerytalny, zaskarżając go w całości i domagając się jego zmiany i oddalenia odwołania ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Apelujący zarzucił:

1. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że T. O. wykonywał prace w warunkach szczególnych przez co najmniej 15 lat;

2. Naruszenie prawa procesowego tj.

- art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego prowadzący do błędnych ustaleń;

- art. 227 w związku z art. 278 kpc, poprzez nieuwzględnienie wniosku organu rentowego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia, czy obsługiwane przez wnioskodawcę kotły były kotłami parowymi lub wodnymi, niezautomatyzowanymi, typu przemysłowego.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z § 2 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, do stażu pracy w warunkach szczególnych winny być wliczone jedynie okresy, w których praca była faktycznie wykonywana. Dlatego z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. należało odliczyć okres od 29 czerwca 1975r. do 6 lutego 1976r., kiedy ubezpieczony przebywał na zwolnieniu lekarskim.

Niezasadne jest również zaliczenie ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 15 września 1978r. do 4 marca 1982r. na stanowisku ślusarza. Ubezpieczony podtrzymywał spawaczowi elementy do spawania, czyścił wyrób z opiłków, malował go farbą epoksydową. Pozwany powołał wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie sygn. III AUa 742/13 (Lex 1130389), w którym wskazano, że „Do czynności związanych ze spawaniem nie należą prace ślusarskie, montażowe i malarskie, jeżeli nie są one objęte procesem spawania, a co najwyżej stanowią etap przygotowania do tego procesu lub obejmują czynności wykończeniowe po jego zakończeniu. To bowiem praca przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym uznana została za pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości, a nie jakakolwiek inna praca składająca się - obok pracy spawalniczej - na ostateczny rezultat całego procesu produkcyjnego.”

Nie ma podstaw do zaliczenia ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Domu Pomocy Społecznej w G.. Zakład, który nadal istnieje, odmówił wystawienia ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych, z uwagi na istniejące wątpliwości co do obsługiwanych przez wnioskodawcę kotłów (...)4 tj. czy były one typu przemysłowego Z tego względu organ rentowy złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia, czy obsługiwane przez ubezpieczonego kotły były kotłami parowymi lub wodnymi, niezautomatyzowanymi, typu przemysłowego. Sąd Okręgowy jednakże nie uwzględnił tego wniosku wskazując, że kotły te musiały być typu przemysłowego, skoro obsługiwały kuchnię i pralnię. W ocenie organu takiego założenia nie można jednak poczynić, ponieważ nie można wykluczyć by w DPS używano urządzeń innego rodzaju. W sposób nieuprawniony Sąd przyjął z urzędu jakie czynności wykonuje w swej pracy palacz c.o., skoro nie wszystkie z nich wymienił wnioskodawca zeznając na okoliczność wykonywanych przez siebie obowiązków. W ocenie organu rentowego ubezpieczony nie wykazał, by obsługiwane przez niego kotły były urządzeniami, o których mowa w ww. rozporządzeniu i odpowiednim zarządzeniu resortowym. Nie przedstawił bowiem na tę okoliczność żadnych dowodów – z przedłożonej kserokopii księgi inwentarzowej wynika jedynie nazwa kotła, co – wobec nieuwzględnienia przez Sąd wniosku o dopuszczenie z opinii biegłego i braku innych środków dowodowych – nie przesądza o jego danych technicznych.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniosł o jego oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. W uzasadnieniu wskazał, iż w jego ocenie Sąd I instancji prawidłowo zinterpretował i zastosował przepisy prawa oraz właściwie i kompleksowo ocenił dowody zgromadzone w sprawie. Nie zostało naruszone prawo materialne jak i procesowe. Ustosunkowując się do zarzutów apelacji, wskazał, iż 1) nie było podstaw do odliczania ze stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zwolnień lekarskich w trakcie zatrudnienia w (...) nr (...) okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) został zakwalifikowany przez Sąd, jako wymieniony w wykazie A dział XIV poz. 25 (tj. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są

prace wymienione w wykazie), a nie jako wymieniony w wykazie A dział XIV poz. 12 (tj. przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomo-wodorowym), dlatego powołane przez organ orzecznictwo nie ma zastosowania do ustalonego stanu faktycznego, 3) zakład pracy nie wystawił świadectwa pracy w warunkach szczególnych tylko ze względu na brak dokumentacji określającej typ kotłów. Niezasadne jest więc twierdzenia ZUS, że ubezpieczony nie wykazał, iż kotły E 4 stosowane w DPS, były kotłami typu przemysłowego oraz że nie przedłożył żadnych dowodów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację należało uwzględnić, przy czym z innych przyczyn niż w niej wskazanych.

Sporne było, czy ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki z art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (tj. Dz.U. z 2013r. poz. 1440 ze zm. – dalej „ustawa emerytalna”) i rozporządzenia z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. poz. 43 – dalej: „rozporządzenie”), warunkujące powstanie prawa do emerytury w obniżonym wieku. Konkretnie sporne było jedynie, czy na dzień 01 stycznia 1999r. legitymował się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych (§ 4 ust 1 pkt 3 rozporządzenia). Poza sporem było, iż spełnił warunek wieku emerytalnego, ogólnego stażu ubezpieczeniowego, braku członkostwa w OFE.

Pozwany uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych 10 lat 8 miesięcy 24 dni, ubezpieczonemu „brakowało” zatem do wymaganego stażu 4 lata 3 miesiące 6 dni. Dlatego decydującym dla stwierdzenia, czy ubezpieczony spełnił przesłankę z § 4 ust 1 pkt 3 rozporządzenia, było ustalenie czy pracował on w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w (...) Zakładach (...) (5 lat 1 miesiąc 5 dni). Pozostałe dwa sporne okresy były bowiem zbyt krótkie do uzupełnienia wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych (Przedsiębiorstwo (...) – 11 miesięcy 19 dni, Dom Pomocy Społecznej – 1 rok 2 lata 10 dni).

Zasadnie Sąd I instancji nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w okresie od 29 stycznia 1977r. do 14 września 1978 r., jako elektryk. Na podstawie zeznań skarżącego Sąd I instancji prawidłowo ustalił, iż zajmował się on wówczas podłączaniem urządzeń elektrycznych stanowiących wyposażenie statków i sporadycznie montażem ich na statkach. W wykazie A dział II załącznika do rozporządzenia wymienione są prace „w energetyce: Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych”. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 17 kwietnia 2014r. I UK 384/13 (Lex nr LEX nr 1466626) „w aspekcie pracy w szczególnych warunkach, jako przesłanki wcześniejszej emerytury na gruncie rozporządzenia można mówić tylko o pracy "w energetyce". Skarżący był zatrudniony w spółdzielni usługowej, jako elektryk. Różnorakie roboty elektryczne, jakie wykonywał to nie to samo, co prace szczególne "w energetyce". Energetyka to gałąź przemysłu zajmująca się wytwarzaniem (przetwarzaniem) energii elektrycznej oraz ciepłej i dostarczaniem jej odbiorcom. Nie jest uzasadnione zaliczanie do prac szkodliwych w "energetyce" wszystkich prac związanych z montowaniem oraz eksploatacją wszelkich instalacji i urządzeń elektrycznych. Wówczas wykonywanie tak szeroko rozumianego rodzaju prac czyniłoby bezprzedmiotowymi granice pojęcia "energetyka" z działu II i przenosiłoby wcześniejsze uprawnienia emerytalne na różne roboty elektryczne nienależące do "energetyki". Wszak w samej "energetyce" nie chodzi o wszelkie roboty elektryczne, lecz tylko o wskazane w dziale II prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Branżowy charakter pracy w energetyce ma zatem znaczenie decydujące. Do energetyki nie zalicza się więc zakładania sieci i instalacji niskiego napięcia jako powszechnych robót elektrycznych dla odbiorców końcowych dystrybucji energii. Pojęcie pracy w szczególnych warunkach w energetyce należy rozumieć ściśle, zresztą taka wykładnia jest właściwa do prac w szczególnych warunkach z wykazu A do rozporządzenia. Innymi słowy nadal aktualne jest stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09.” W spornym okresie ubezpieczony nie był zatrudniony w przedsiębiorstwie energetycznym, a ponadto nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy montażu urządzeń elektroenergetycznych wykorzystywanych przez przedsiębiorstwo energetyczne w celu przesyłania energii elektrycznej, stąd nie ma podstaw do przyjęcia iż wykonywał prace wymienione w wykazie A dział II załącznika do rozporządzenia. Dodatkowo też stwierdzić należy, iż ubezpieczony nie wykonywał w ww. okresie stale i w pełnym

wymiarze czasu (§ 2 ust 1 rozporządzenia) prac wykonywanych bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach, wymienionych w wykazie A dział III „w hutnictwie i przemyśle metalowym” poz. 90 – załącznika do rozporządzenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji nieprawidłowo zakwalifikował pracę wykonywaną przez ubezpieczonego w (...) Zakładach (...) w okresie od 15 września 1978 r. do 04 marca 1982r. (3 lata 5 miesięcy 20 dni), jako wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 25 tj. jako „prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.” Ustawodawca wymienił w tym przepisie prace konserwatorów agregatów i urządzeń, członków brygad budowlano-montażowych i budowlano remontowych. O kwalifikacji takiej pracy jako pracy w warunkach szczególnych decyduje nie tylko jej rodzaj, ale i miejsce jej wykonywania. Przypomnieć należy, iż stosownie do art. 32 ust 2 ustawy, dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku obniżonym (art. 32 ust 1), za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. O kwalifikacji ww. pracy (wykaz A dział XIV poz. 25), jako pracy w warunkach szczególnych decydowało: 1) wykonywanie jej na oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie – a zatem potencjalnie w narażeniu na warunki szczególne, w których zatrudnione były osoby pracujące stale na tym oddziale, 2) wykonywanie jej na oddziałach będących w ruchu, zatem na takich, których pracy nie można wstrzymać na czas konserwacji, remontu, montażu nowych urządzeń produkcyjnych – co generuje znaczny stopień uciążliwości takiej pracy, jak również wymagało wysokiej sprawności psychofizycznej z uwagi na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. W powołanym przepisie mowa zatem o osobach wykonujących bieżące prace konserwatorskie maszyn i urządzeń, prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe potrzebne dla utrzymania tego oddziału w ruchu, bądź zmodernizowania tego oddziału w narażeniu przy tym na warunki szkodliwe tam panujące i w narażeniu na uciążliwość i niebezpieczne warunki pracy z uwagi na brak możliwości wyłączenia tego oddziału z ruchu. Tymczasem wykonywane przez ubezpieczonego w powyższym okresie prace stanowiły zwykły etap procesu produkcyjnego zakładu. Z zeznań ubezpieczonego złożonych przed Sądem I instancji, podtrzymanych na rozprawie apelacyjnej wynika bowiem, iż ww. okresie zakład zajmował się m.in. produkcją urządzeń do oczyszczania ścieków na statkach, a skarżący pracował na wydziale W 124, gdzie jako ślusarz pracował przy montażu kontenerów – części składowych takich urządzeń tj. przytrzymywał blachę w czasie spawania jej przez spawacza, czyścił spawy z opiłków, szlifował, wiercił, ciął blachę, malował. Skarżący pracował w jednym wydziale, przy konkretnym etapie produkcji, w żadnym razie jego praca nie polegała na wykonywaniu niezbędnych prac budowlano-remontowych, budowlano-montażowych i konserwacyjnych, koniecznych dla utrzymania tego wydziału w ruchu.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie stanowiskiem, wykonywanie pewnych czynności w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk, na których wykonywane są prace zaliczane do warunków szczególnych nie uprawnia do zaliczenia okresu pracy, jako wykonywanej w warunkach szczególnych (zob. wyrok SA w Rzeszowie z 20 marca 2013r. III AUa 1278/12 Lex 1294846, wyrok SA w Łodzi z 24 kwietnia 2013r. III AUa 1400/12 Lex nr 1321961). Z tego względu podnoszona przez ubezpieczonego okoliczność, iż w ww. okresie pracował w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, nie może mieć wpływu na kwalifikację wykonywanej przez niego pracy, jako pracy w warunkach szczególnych. Stosownie do przepisu zawartego w wykazie A dział XIV poz. 12 załącznika do rozporządzenia, jako prace w warunkach szczególnych kwalifikowane są „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym”, a takich prac skarżący nie wykonywał.

W powyższym zakresie Sąd Okręgowy do prawidłowych ustaleń faktycznych wadliwie zastosował prawo - wskutek błędnej wykładni, co skutkowało naruszeniem prawa materialnego, co słusznie zarzucał pozwany.

Ustalenie, iż w (...) Zakładach (...) ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, jak wskazano wyżej, skutkuje stwierdzeniem, iż na dzień 1 stycznia 1999r. nie legitymował się wymaganym 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, tym samym nie spełnił wszystkich, wymaganych przepisem art. 184 w związku z art. 32 ustawy, warunków do nabycia prawa do emerytury.

Ponieważ pozostałe dwa sporne okresy zatrudnienia są za krótkie aby uzupełnić ten staż do wymaganych 15 lat, zbędnym jest ustosunkowywanie się do zarzutów procesowych, faktycznych, materialnoprawnych apelacji odnoszących się do ustaleń faktycznych i prawnych Sądu I instancji odnoszących się do tych okresów.

Dodatkowo zatem tylko Sąd Apelacyjny stwierdza, iż aby skutecznie zarzucić przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów czyli naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. skarżący powinien wskazać, jaki konkretnie dowód mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał za wiarygodny i mający moc dowodową albo za niewiarygodny i niemający mocy dowodowej, i w czym przy tej ocenie przejawia się naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów (por. wyrok SN z 18 stycznia 2002 r. sygn. I CKN 132/01, Lex nr 53144). Apelacja tak skonstruowanych zarzutów nie przedstawia. Czym innym natomiast jest ocena prawna dokonanych ustaleń w ramach dochodzonych roszczeń. Prawdliwość takiej oceny prawnej podlega kontroli w ramach zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Sąd odwoławczy wskazuje także, iż stosownie do art. 32 ust 1a pkt 1 ustawy, obowiązującego od 1 lipca 2004r., przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa; Jednakże zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie stanowiskiem „co prawda przepis art. 32 ust. 1a u.e.r.f.u.s. obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 r. i odnosi skutek również względem stanów prawnych i faktycznych istniejących przed dniem jego wejścia w życie, jednakże, osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 u.e.r.f.u.s. (m.in. 15 lat pracy w warunkach szczególnych) wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r.” (wyrok SA w Krakowie z 23 lipca 2014r. III AUa 2536/13 Lex nr 1496422).

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § kpc, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie ubezpieczonego.